

ROLEX
Franch Michelsen
ÚRSMÍÐAMEISTARI
LAUGAVEGI 15 • SÍMI 511 1900
WWW.SVISS.IS

MARKAÐURINN

Sögurnar... tölurnar... fólkid...

Vistvænn kostur!
GUDJÓNÓ
VISTVÆN PRENTSMÍÐJA
SÍMI 511 1234 • www.gudjono.is

Miðvikudagur 24. september 2008 – 39. tölublað – 4. árgangur

Veffang: visir.is – Sími: 512 5000 **visir**

Sjeikinn í Kaupþingi
Hver er maðurinn?

Endalok fjárfestingarbanka
Heyra þeir brátt sögunni til?

Ragna Sara Jónsdóttir
Samfélagsleg ábyrgð fyrirtækja

RÁÐHERRANN OG BANKASTJÓRINN
Henry Poulson, fjármálaráðherra Bandaríkjanna og Ben Bernanke seðlabankastjóri.

Mikilvæg aðgerð

„Björgunaraðgerðir stjórnvalda munu kosta bandaríska skattgreiðendur mun minna en ef ekkert hefði verið gert,“ sagði Henry Poulson fjármálaráðherra í vitnaleiðslu fyrir bankamálanefnd bandaríska þingsins í gær. Þar sat hann til svara ásamt Ben Bernanke seðlabankastjóra og Christopher Cox, forstjóra bandaríska fjármálaeftirlitsins.

Paulson gerði þar grein fyrir verðfalli á fjármálamörkuðum og þrengingum á fasteignamarkaði vestra og mikilvægi þess að ríkið gripi til aðgerða til að fyrirbyggja frekari hremmingar.

„Við verðum að grípa til aðgerða gegn annarri bólu myndun og fjáraustri í öðrum geirum,“ sagði Paulson enn fremur.

HELST Í ÚTLÖNDUM

Allt á hliðina | Mikil lækkun var á alþjóðlegum hlutabréfamörkuðum í gær og í fyrradag. Skellurinn skýrist af hagnaðartöku fjárfesta eftir mikla hækkun vestanhafs á föstudag og efasemdir um að björgunaraðgerðir bandarískra stjórnvalda muni nægja til að slá á hrakspár um samdrátt í Bandaríkjunum. Olíuverð rauk upp í kjölfarið.

Traust kerfi | Henry Paulson fjármálaráðherra sagði undir lok síðustu viku að bandarískt fjármálakerfi væri í grundvallaratriðum traust. Hann taldi ekki sjá fyrir endann á fjármálakreppunni fyrr en fasteignamarkaðir í Bandaríkjunum rétti úr sér.

Heimskur banki | Bankinn KfW hefur hlotið titilinn heimskulegasti banki Þýskalands eftir að í ljós kom að hann setti rúmlega 30 milljarða króna inn í Lehman Brothers aðeins tveimur tímum áður en bankinn var lýstur gjaldþrota fyrir rúmri viku.

Peningum dælt út | Seðlabankar Bandaríkjanna, Evrópu, Japans, Sviss, Kanada og Englandsbanki dældu 180 milljörðum Bandaríkjadala inn á fjármálamarkaði á fimmtudag fyrir viku. Danska blaðið Börsen sagði þetta umfangsmestu fjárhagslega björgunaraðgerðina í sögunni.

Í eina sæng | Stjórnir bresku bankanna Lloyds og HBOS samþykktu í síðustu viku að ganga í eina sæng. Með samrunanum verður til umsvifamesti banki Bretlands.

Svörtustu spár um krónuna hafa ræst

Jöklabréfum á gjalddaga kennt um fall krónunnar, einnig skorti á gjaldeyri og óvissu um ástand á heimsmarkaði. Útistandandi krónubréf nema nú 306 milljörðum króna.

Björn Ingi Hrafnsson
skrifar

„Með því að gengisvísitalan fari upp fyrir 180 stig hafa ræst svörtustu spár um krónuna frá því í vor,“ segir Ólafur Ísleifsson, lektor við Háskólann í Reykjavík, en gengisvísitala íslensku krónunnar raut 180-stiga múrinn í fyrsta sinn í gær og hefur krónan aldrei verið veikari. „Stjórnvöld mega ekki láta undan dragast að grípa til úrræða til að auka framboð á gjaldeyri, efla traust á íslensku efnahagslífi og styrkja verðmyndun á krónunni sem komin er langt frá því sem telja má eðlilegt jafnvægisgengi,“ segir Ólafur.

Eiríkur Guðnason seðlabankastjóri segir bankann ekki hafa upplýsingar um ástæður óróans, en gengisvísitalan steig hratt í gær og fyrradag. Vilhjálmur Egilsson, framkvæmdastjóri Samtaka at-

vinnulífsins, segir mörg fyrirtæki komin í vandræði út af þessari þróun og menn bíði sífellt þess að botninum sé náð. Enn sé mikil óvissa á mörkuðum í Bandaríkjunum og við Íslendingar séum að gjalda fyrir það.

Greiningardeild Kaupþings segir í hálfmífréttum sínum, að á meðan óvissa ríki um krónubréf megi ætla að fjárfestar haldi að sér höndum og gæti krónan því veikt frekar á næstunni. Þýski þróunarbankinn KfW, sem er næststærsti krónubréfaútgefandinn til þessa, tilkynnti á mánudag um tveggja milljarða króna viðbótarútgáfu í flokki krónubréfa, samkvæmt greiningu Glitnis. 27,5 milljarðar hafa fallið á gjalddaga í september. Heildarútistandandi krónubréf nema nú um 306 milljörðum króna, en næsti gjalddagi er 6. október næstkomandi en þá fellur á gjalddaga 29 milljarða króna útgáfa Evrópska fjárfestingarbankans.

Þrjátíu milljónir til skiptanna

Enn er kallað eftir kröfum í bú Verðbréfaþjónustu sparisjóðanna (VSP).

Ólíklegt er að kröfur berist í bú Verðbréfaþjónustu sparisjóðanna (VSP) sem nú er í slitameðferð, að sögn Erlu S. Árnadóttur lögmanns sem skipuð er skiptastjóri.

„Innköllunarfrestur er í gangi, en hann var ákveðinn sex mánuðir.“ Hefðbundinn innköllunarfrestur er tveir mánuðir, en Erla kveðst hafa ákveðið að nýta heimild til framlengingar þar sem verið gæti að kröfur væru í búð erlendis. „Enn sem komið er hafa hins vegar kröfur borist.“

Erla segir því ekki útséð með að félagið sé gjaldþrota, þótt það sé að forminu til í gjaldþrotaskiptum. „Félagið á eignir á bankareikningi upp á 30 milljónir króna.“

Þótt VSP sé í slitameðferð er það ekki vegna þess að félagið standi ekki undir kröfum, heldur

var starfsemi hætt eftir að Byr keypti rekstur þess undir lok síðasta árs. Til þess að slit geti farið fram kveða löggin á um að fram skuli fara gjaldþrotaskipti, að sögn Erlu.

Verði eignir VSP til úthlutunar þá verður þeim úthlutað til hluthafa, en félagið var, líkt og nafnið gefur til kynna í eigu sparisjóðanna. Skiptafundur verður, samkvæmt auglýsingu í Lögbirtingarblaðinu, um miðjan janúar næstkomandi. Líklast til verður þá einnig komið í ljós hvort ábyrgðir fyrir um 200 milljónir Bandaríkjadala verða bindandi fyrir VSP, en ríkissaksóknari telur að þær geti fallið á félagið. Í byrjun vikunnar var staðfestur í Hæstarétti farbannsúrskurður yfir fyrrverandi framkvæmdastjóra félagsins sem sakaður er um brot í starfi.

- óká

TrackWell

Tíma- og verkskráning
Flotastýring og eftirlit
www.trackwell.com

Örugg ávöxtun í þeirri mynt sem þér hentar

Markmið Peningabréfa er að ná hærri ávöxtun en millibankamarkaður og gjaldeyrisreikningar. Enginn munur er á kaup- og sölugengi.

ISK, GBP, DKK, USD, EUR

Landsbankinn

Peningabréf ISK/EUR/USD/GBP/DKK eru fjárfestingarsjóðir í skilningi laga nr. 30/2003, um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði. Sjóðirnir eru reknir af Landsvaka hf., rekstrarfélagi með starfsleyfi FME. Landsbankinn er vörsluðill sjóðanna. Athygli fjárfesta er vakin á því að fjárfestingarsjóðir hafa rýmri fjárfestingarheimildir skv. lögnum heldur en verðbréfasjóðir. Um frekari upplýsingar um sjóðina, m.a. hvað varðar muninn á verðbréfasjóðum og fjárfestingarsjóðum og fjárfestingarheimildir sjóðanna, vísast til útbóðslýsingar og útdráttar úr útbóðslýsingu sem nálgast má í afgreiðslum Landsbankans auk upplýsinga á heimasíðu bankans, landsbanki.is.

GENGISÞRÓUN

	Vika	Frá áramótum
Alfesca	3,2%	-2,6%
Atorka	7,1%	-46,5%
Bakkavör	3,8%	-58,5%
Exista	19,5%	-64,4%
Glitnir	11,5%	-31,8%
Eimskipafélagið	-28,8%	-87,6%
Icelandair	-0,2%	-27,2%
Kaupþing	8,1%	-16,3%
Landsbankinn	5,8%	-35,8%
Marel	10,2%	-10,3%
SPRON	6,7%	-65,0%
Straumur	9,0%	-42,2%
Össur	4,9%	-3,0%

*Miðað við lokagengi í Kauphöll í gær.

Landsmenn spara í niðursveiflunni

INGÓLFUR BENDER

Útlán innlánsstofnana til innlendra aðila um bankakerfið námu 4.092 milljörðum króna í lok ágúst, samkvæmt tölum frá Seðlabankanum. Þetta er 97 milljarða króna aukning á milli mánaða. Þetta jafngildir 2,5 prósentu aukningu á milli mánaða en um tæp 42 prósent frá því í ágúst í fyrra. Greiningardeild Glitnis bendir á að samkvæmt tölunum hafi innlán innlendra aðila á móti numið 1.409 milljörðum króna sem er smávægis samdráttur á milli mánaða. Þetta er hins vegar 38 prósentu aukningu á milli ára.

Deildin segir líklegt að aukninguna megi rekja til þess að heimilin hafi í auknum mæli beint sparnaði sínum í öruggari farvega en hlutabréfa-markaðurinn geti talist um þessar mundir. Þá laði háir innvextir fjárfesta að og því aukast innlán nú sem aldrei fyrr, líkt og greiningardeildin orðar það.

Samkvæmt tölum Seðlabank-

ans jukust útlán innlánsstofnana til heimila í landinu á sama tíma. Skuldir heimilanna námu um eitt þúsund milljörðum króna í lok síðasta mánaðar en þar af voru 237 milljarðar króna vegna gengisbundinna skuldbréfa og tæplega sex milljarðar króna vegna yfirdráttar í erlendri mynt. Bent er á að jafnframt megi ætla að 70-80 prósent eignaleigusamninga heimila við bankakerfið séu gengisbundnir en þær skuldir námu um fjórðungi af heildarskulddum við innlánsstofnanir í lok mánaðarins.

-jab

Teymi fer í október

Kauphöllin hefur samþykkt beiðni Teymis, frá því seint í síðasta mánuði, um afskráningu. Hlutabréfin verða tekin úr viðskiptum 3. október næstkomandi, samkvæmt tilkynningu frá Kauphöllinni.

Þegar afskráningin gengur í gegn hafa fimm fyrirtæki horfið úr Kauphöllinni á árinu.

Skipti, móðurfélag Símans, sem dvaldi stutt við á markaðnum, var afskráð snemma árs en á eftir fylgdu FL Group og Icelandic. Þá var 365 afskráð í byrjun síðasta mánaðar.

-jab

Ólíklegt að Íslendingar tapi á Freddie og Fannie

Ekki er útilokað að Íslendingar, til dæmis lífeyrissjóðir, hafi átt hlutabréf í bandarísku íbúðalánaböndunum Fannie Mae og Freddie Mac. Sú eign, hafi hún verið fyrir hendi, virðist nú töpuð, þar sem bandarísk stjórnvöld hafa þjónnýtt bankaana að mestu leyti.

Íslenskir lífeyrissjóðir fjárfesta töluverðan hluta eigna sinna erlendis. Til að mynda var riflega fjórðungur eigna Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins bundinn í erlendum hlutabréfum, samkvæmt árskýrslunni í fyrra.

Eftir því sem Markaðurinn kemst næst hafa íslenskir lífeyrissjóðir þó ekki átt hlutabréf í Fannie og Freddie með beinum hætti. Þeir kynnu hins vegar að hafa átt í Fannie og Freddie

með óbeinum hætti, í gegnum hlutabréfasjóði eða svonefnda vísitölusjóði. Þess háttar sjóðir, sem íslenskir lífeyrissjóðir eiga í, kynnu að hafa átt bréf í Fannie og Freddie. „En varla mikið,“ segir einn viðmælenda Markaðarins.

Eftir því sem Markaðurinn kemst næst átti Seðlabankinn engin hlutabréf í Fannie og Freddie. Þó er ekki útilokað að hann hafi keypt þar skuldabréf. Sama mun eiga við um bankana, en skuldabréf þessara stofnana munu vera þessleg að mjög auðvelt hefur verið að koma þeim í verð.

Bandaríska ríkið hefur enda með formlegum hætti gengist í fulla ábyrgð fyrir skuldabréf Fannie og Freddie.

-ikh

Spá stóraukinni greiðslubyrði lána

Krónan verður áfram veik, spáir Landsbankinn. Stýrivextir lækka eftir áramót. Íbúðaverð lækkar um tíu prósent.

Óli Kristján Ármannsson
skrifar

Langtímahorfur í efnahagsmálum þjóðarinnar eru öfundsverðar, þótt þær séu nokkuð ögrandi til skemmri tíma, að því er fram kom hjá Eddu Rós Karlsdóttur, forstöðumanni greiningardeildar Landsbankans, á kynningu á hagspá greiningardeildarinnar fyrir árin 2008 til 2012 í gær. Um leið benti hún á að hér hefðum við auðlindir og burði til að takast á við skemmri tíma vanda.

Í kynningu greiningardeildarinnar var hins vegar lögð áhersla á að hér væri nú að eiga sér stað nauðsynleg leiðrétting og samdráttur eftir mikinn upp-gangstíma, ekki upphaf kreppu. Aðrar aðstæður, svo sem alþjóðleg lánsfjárláskrisa, niðurskurður aflheimilda og eldsneytis- og hrávöruverðshækkunar, geri aðlögun hagkerfisins hér vandasamari.

Krústín Tinna Gunnarsdóttir, sérfræðingur greiningardeildarinnar sem einnig kynnti hagspá bankans, segir endurskoðun vaxta á íbúðalánum hefjast næsta haust, en á tímabilinu september 2009 til júní 2010 komi 5.500 lán til endurskoðunar. Hún segir að í spilunum sé stóraukin greiðslubyrði, eða allt að fimmtungshækkun. Um leið er spá mest u verðaðlögun á fasteignamarkaði hér frá því mælingar hófust, eða 10 prósentu lækkingu fasteignaverðs að nafnvirði, þar til fasteignamarkaður taki við sér á ný á fyrri hluta 2010.

Þá harðnar í ári á fleiri sviðum samkvæmt spá bankans, en gert er ráð fyrir að atvinnuleysi fari hér hæst í fjögur prósent á fyrsta fjórðungi 2011. „En við teljum heimilin hafa búið vel í haginn á liðnum árum og geti staðið af sér með glæsibrag það sem fram undan er,“ segir Krústín Tinna.

Hátt orkuverð, afhendingaröryggi og veik króna er sögð auka arðsemi stóriðjuverkefna. Á spátímabilinu er gert ráð fyrir verkefnum á borð við álveri í Helgúvík, fyrsta áfanga Bakka, stækkingu við Straumsvík, netþjónabúi í Keflavík og aflþynnuverksmiðju á Akureyri, samtals 440 milljörðum

EDDA RÓS KARLSDÓTTIR Bak við forstöðumann greiningardeildar Landsbankans sést þróun einkaneyslu hér á landi frá árinu 1945. Í rauðum lit er svo spá bankans um samdrátt um 12 prósent fram til 2012.

MARKAÐURINN/GVA

króna vegna iðju og orkuvera á næstu fimm árum. Áhrifin verði samt önnur en í nýliðinni uppsveiflu þar sem í stað ruðningsáhrifa verði þar fyllt í skarðið sem alþjóðleg fjármálakreppa skilur eftir sig.

Krónan verður veik áfram samkvæmt spá Landsbankans, en lægðir hennar núna eru hins vegar sagðar öfgasveifla sem hljóti að ganga til baka. Gert er ráð fyrir gengisvísitölunni 160 í lok þessa árs og að jafnaði 155 á því næsta. Edda Rós áréttar þó að þessi spá sé mikilli óvissu háð, auk þess sem gert sé ráð fyrir miklum sveiflum á genginu. Spáð er fimm prósentu verðbólgu frá upphafi til loka næsta árs og að lækkingu stýrivaxta hefjist undir lok fyrsta fjórðungs næsta árs.

Halldór J. Kristjánsson, bankastjóri Landsbankans, segir íslenska banka standa nokkuð vel í þrengingum alþjóðlegra fjármálamarkaða; þeir hafi grip-ið til nauðsynlegra aðgerða, auk þess sem þeir búi nú að áhættudreifingu í starfseminni eftir útrás síðustu ára. Þá segir hann horfur á að þegar losna taki um laust fé á ný á alþjóðavísu, aukist inn-streymi þess hér, enda séum við á hagvaxtarsvæði þar sem innviðir séu sterkir. „Laust fé streymir þar sem tækifærin eru,“ segir hann.

Minni byrðar en 2003

Greiningardeild Landsbankinn segir að þrátt fyrir aukna skuldsetningu sé greiðslubyrðin léttari nú.

Greiðslubyrði heimilanna á næsta ári verður að meðaltali léttari en hún var árið 2003, samkvæmt nýbirttri spá Landsbankans um framvindu efnahagsmála.

Fram kemur þó í spá bankans að munur á skuldastöðu einstakra heimila hefur aukist. „Hlutfallslegur fjöldi mjög skuldsettra heimila og mjög lítið skuldsettra heimila hefur þannig aukist nokkuð. Mjög skuldsett heimili eru eðlilega mjög viðkvæm fyrir þyngri greiðslubyrði og gætu þurft að selja fasteignir við erfiðar markaðsaðstæður. Mögulegar aðgerðir stjórnvalda í tengslum við endurskoð-

un vaxta munu þó vinna á móti slíkri þróun,“ segir í spánni, en vegna víðtækrar verðtryggingar og aukins vægis gengisbundinna lána hefur veiking krónunnar og verðbólga síðustu mánaða veikt eiginfjárstöðu skuldsettra heimila. Skuldir hafa aukist en skýringin á lægri greiðslubyrði nú er að sögn Landsbankans bæði meiri ráðstöfunartekjur og að skuldir heimilanna beri nú lægri meðalvexti og séu með lengri lánstíma. „Benda útreikningar okkar til þess að lánstími heildarskulda heimilanna hafi lengst um að minnsta kosti fimm ár frá árinu 2004.“

-óka

ERU VIÐSKIPTAGÖGNIN ÞÍN ÖRUGG?

Komdu með gögnin þín til EJS í hýsingu

VEITUM AÐGANG AÐ

- Viðskiptahugbúnaði
- Tölvupósti
- Skjölum
- Gagnagrunnum

AUÐVELT Í NOTKUN

- Vinnulag þitt breytist ekki
- Aðgengi að gögnum hvaðan sem er
- Kostnaður verður þekktur og fjárfjárlegur
- Hentar fyrirtækjum með dreifða starfsemi

ÖRYGGI OG TRAUST

- Gögnin þín eru afrituð daglega
- Gögnin eru geymd í fullkomnum hýsingarsal EJS
- Kerfið er rekið af sérfræðingum
- Ekkert sumarfrí eða veikindaorlof
- Sjáum um allt tölvuumhverfið þitt

Það er til lausn á öllu

Opið 9-18 alla virka daga og 11-16 á laugardögum

www.ejs.is // Grensásvegi 10, Reykjavík / 563 3000 // Tryggvabraut 10, Akureyri / 463 3000

sjáðu
heyrðu
lifðu

Skjálausnir - Náðu athygli, náðu árangri

Með auðveldum hætti kemur þú réttum skilaboðum til viðskiptavina þinna. Uppfærslur og endurnýjun efnis geta átt sér stað hvar sem er yfir Netið. Þjóðum sérsniðnar lausnir fyrir verslanir, þjónustufyrirtæki og skóla.

Fáðu ráðgjöf hjá sérfræðingum okkar í Hlíðasmára 3, 201 Kópavogi.

NEC

SONY

Panasonic

NET DISPLAY

Hlíðasmára 3 201 Kópavogur sími 585 3800 www.sense.is

Kaflaskipti á Wall Street

Með breytingu Morgan Stanley og Goldman Sachs í viðskiptabanka nú um helgina hafa orðið kaflaskipti í sögu Wall Street. Tími sjálfstæðu fjárfestingarbankanna, sem voru einhverjir atkvæðamestu leikendur í fjármálalífi Bandaríkjanna síðan í heimskreppu fjórða áratugarins, er liðinn. Magnús Sveinn Helgason fjallar hér um þessi tímamót og hvað tekur við.

Seðlabanki Bandaríkjanna samþykkti á sunnudagskvöld beiðni fjárfestingabankanna Morgan Stanley og Goldman Sachs um að fá að endurskipuleggja sig sem viðskiptabanka. Með því hverfa síðustu fjárfestingabankar Wall Street af sjónarsviðinu, því Bear Stearns var bjargað úr gjaldþroti í mars af JPMorgan Chase, Lehman Brothers var lýst gjaldþrota á mánudag fyrir viku, og á sama tíma keypti Bank of America Merrill Lynch. Endalok stóru fjárfestingabankanna eru einn dramátískasti þátturinn í þeirri róttæku uppstokkun bandarísks fjármálalífs sem virðist vera að eiga sér stað, því stóru fjárfestingabankarnir réðu lögum og lofum á Wall Street síðustu 75 ár.

Ríkið hefur þegar tekið yfir AIG, stærsta tryggingafyrirtæki Bandaríkjanna og fasteignalánasjóðina Fannie Mae og Freddie Mac. Til að kóróna þessi sögulegu inngríp munu stjórnvöld verja 700 milljörðum dollara til að þjódnyta stóran hluta undir-máslánakrísunnar með kaupum á eitruðustu skuldabréfum fjármálafyrirtækjanna. Þó er allsendis óvíst að þessi inngríp muni duga til þess að binda enda á yfirstandandi vanda, sem nú er lýst sem verstu fjármálakreppu síðan á fjórða áratugnum.

Atburðir síðustu vikna hafa sýnt að seðlabankinn og stjórnvöld þurfa að bjarga stórum fjármálastofnunum, hvort heldur þær eru viðskiptabankar eða ekki. Seðlabankinn hefur í raun neyðst til að axla hlutverk þrautavara alls fjármálakerfisins. En ef stjórnvöld og skattgreiðendur þurfa að ábyrgjast skuldir stórra fjármálastofnana og bjarga þeim frá gjaldþroti er spurning hvort ekki sé eðlilegt að þessar stofnanir lúti meira opinberu eftirliti.

Krafan um aukið eftirlit með starfsemi fjármálastofnana hefur því verið mjög hávær að undanförunu og nú virðist sem að nánast allir séu sammála um að endurskoða þurfi og herða reglur sem gilda um fjármálafyrirtæki. Henry Paulson fjármálaráðherra Bandaríkjanna hefur tekið undir þessa umræðu og nú virðist svo komið að jafnvel fulltrúar repúblikana á Bandaríkjaþingi ræða nauðsyn þess að reglur verði hertar.

WALL STREET Stóru fjárfestingarbankarnir voru eitt megineinkenni þess fjármálakerfis sem varð til við „New Deal“ umbætur Franklins Delano Roosevelt á fjármálakerfi Bandaríkjanna í heimskreppunni. MARKAÐURINN/AFP

Það var því orðið ljóst að bönd yrðu sett á fjárfestingabankana, sem hafa til þessa verið holdgervingar hins óbeislaða kapítalíska markaðar, óheftir af íþyngjandi reglum og eftirliti. Með því að breyta sér í viðskiptabanka kunna Morgan Stanley og Goldman Sachs því í raun að hafa komið sér hjá enn strangara eftirliti og þingrannsóknnum, sem ævinlega fylgja stærri laga-setningu í Bandaríkjunum. Í fréttatilkynningum sínum lögðu bankarnir að auki mikla áherslu á að með því að gangast undir eftirlit Seðlabankans væru þeir að byggja upp tiltrú markaða. Þannig segir í tilkynningu Goldman Sachs að stjórnendur bankans treysti því að markaðir líti svo á að eftirlit Seðlabankans með bankanum muni auka tiltrú á öryggi og áreiðanleika hans.

VIÐSKIPTAMÓDEL GENGJÓ SÉR TIL HÚÐAR

Mikilvægasta ástæða ákvörðunarinnar er þó að með henni geta Goldman Sachs og Morgan Stanley tekið við innlánnum, sem eru bæði ódýrari og öruggari fjármögnun en skammtímafjármögnun á skuldabréfamarkaði. Lánsfjákræppan og hrun trausts á fjármálamörkuðum hafa að auki orðið til þess að sú leið var í raun lokuð. Þá fá þeir fullan aðgang að þrautavaraþjónustu Seðlabankans, því þó fjárfestingabankarnir hafi haft aðgang að daglánaglugga Seðlabankans síðan í mars njóta viðskiptabankar mun betri kjara, lengri lántíma og rýmri reglna um veð. Önnur ástæða sem nefnd hefur verið er að ólíkt fjárfestingabönkum þurfa viðskiptabankar ekki að bókfæra

skuldabréf á markaðsvirði ef þeir hyggjast eiga þau til gjalddaga.

Mikilvægasta ástæðan fyrir því að Goldman Sachs og Morgan Stanley ákváðu að breyta sér í viðskiptabanka er þó sú að ljóst var orðið að þeir gætu ekki haldið áfram að starfa sem sjálfstæðir fjárfestingabankar. Síðan lánsfjákræppan hófst hafa markaðirnir einfaldlega ekki treyst fjármálafyrirtækjum sem byggja hagnað sinn einvörðungu á áhættusamri starfsemi og fjármagna hana með mikilli lántöku. Viðskiptamódel fjárfestingabankanna hafði einfaldlega gengið sér til húðar.

TÍMABIL FJÁRFESTINGABANKA LIÐIÐ

Í Bandaríkjunum var starfsemi viðskipta- og fjárfestingabanka aðskilin með hinum svokölluðu Glass-Steagal lögum, sem sett voru 1933, og voru ein af meginstöðum „New Deal“ aðgerða Franklins Delano Roosevelt. Hugmyndin var sú að með aðskilnaði væri komið í veg fyrir óheppilega hagsmunaárekstra. Bankar voru sakaðir um að hafa spilað með með peninga spari-fjáreigenda í fjárhættuspili kauphallarinnar. Sagnfræðingar hafa þó bent á að alvarlegra vandamál hafi verið krosseignatengsl og að bankarnir veittu lánsfé til fyrirtækja sem þeir höfðu fjárfest í. Þá var algjör skortur á virku regluverki um starfsemi verðbréfamarkaðarinnar.

Með Glass-Steagal lögum var fjárfestingabönkum meinað að stunda venjulega viðskiptabankastarfsemi og taka við innlánnum. Þá var Tryggingarsjóður spari-

fjáreigenda, FDIC stofnaður, sem gerði að verkom að viðskiptabankar gátu aflað fjármagns með ódýrari hætti en aðrar fjármálastofnanir. Fjárfestingabankar fengu ekki heldur aðgang að þrautavaraþjónustu Seðlabankans. Á móti kom að fjárfestingabankar lutu ekki jafn ströng eftirliti og viðskiptabankar, sem gaf þeim umtalsvert svigrúm til að taka á sig mun meiri áhættu en viðskiptabankar.

Fjárfestingabankar lutu einvörðungu eftirliti fjármálaeftirlitsins, sem stofnað var um sömu mundir. Endalok sjálfstæðu fjárfestingabankanna eru því í raun aðeins síðustu skrefin í upplausn þess fjármálakerfis sem varð til við umbætur Roosevelt, því Fannie Mae, sem var þjódnytt fyrir í mánudinum var hluti sömu aðgerða.

ÁHÆTTUSÆKNI OG LÍTIÐ EFTIRLIT

Glass-Steagal löginn voru afnumin 1999, en síðan þá hafa viðskiptabankar mátt stunda fjárfestingabankastarfsemi. Stóru fjárfestingabankarnir fimm kusu þó að starfa áfram sem slíkir, enda lutu þeir mun minna eftirliti en viðskiptabankar. Þeir gátu starfað með lægra eiginfjárhlutfalli en viðskiptabankar og gátu því tekið á sig margfalt meiri áhættu. Eiginfjárhlutfall þeirra var í kringum 4 prósent og fór um skeið allt niður í 2,5 prósent hjá Merrill Lynch. Viðskiptabankar þurfa að viðhalda 8 prósent eiginfjárhlutfalli.

Í umræðum um rætur og ástæður yfirstandandi vandræða í fjármálaheiminum hafa menn yfirleitt staðnæmst við óhóflega skuldsetningu fjármálafyrirtækja, skort á eftirliti og það sem kallað hefur verið „hugarfar“ Wall Street. Margir hafa staðhæft að endalok Goldman Sachs og Morgan Stanley muni valda byltingu á „hugarfari“ verðbréfasala og bankamanna í Bandaríkjunum, því sem viðskiptabankar geti Goldman Sachs og Morgan Stanley ekki leyft sér sams konar áhættusækni og áður. Charles Geisst, einn virtasti sérfræðingur í sögu Wall Street, hefur tekið undir þetta, enda hafi flestir áhættusömustu og torskiljanlegustu skuldavafningar síðustu ára verið fundnir upp af fjárfestingabönkunum, sem einnig höfðu forystu um rausnarlegar launagreiðslur til stjórnenda.

TOK

Vex með þínu fyrirtæki

TOK bókhalds- og launakerfið hentar stórum sem smáum fyrirtækjum. Með TOK getur þú byrjað með lítið kerfi sem hægt er að stækka eftir því sem fyrirtækið vex og dafnar. Kynntu þér kosti TOK.

SAGAN Á BAK VIÐ:

Sjeik Mohammed Bin Khalifa Al-Thani

AL-THANI

Á mánudaginn tilkynnti Kaupþing að fjárfestingarfélagið Q Iceland Finance, sem er í eigu Sjeik Mohammed Bin Khalifa Al-Thani hefði keypt 5,01 prósent í Kaupþingi fyrir 26 milljarða króna og væri þar með orðinn þriðji stærsti hluthafi bankans. Það er óhætt að segja að umsvif Mohammed á Íslandi séu umtalsverð, því í sumar keypti Mohammed 12,6 prósent hlut í Alfesca.

Mohammed tilheyrir Al-Thani fjölskyldunni sem stýrt hefur Katar síðan á níttjándu öld. Mohammed, sem er bróðir emírsins, Hamads bin Khalifa Al-Thani, sem verið hefur við völd síðan 1995, hefur gegnt stöðu hagstjórnar-, viðskipta- og fjármálaráðherra síðan 1992. Mohammed er með MBA gráðu frá Oregon-háskóla í Bandaríkjunum.

Hamad bin Khalifa þykir frjálslýndur stjórnandi, en eitt afreka hans er stofnun Al-Jazeera sjónvarpsstöðvarinnar sem hefur verið leiðandi í óháðum fréttatvöngum af málefnum mið-Austurlanda.

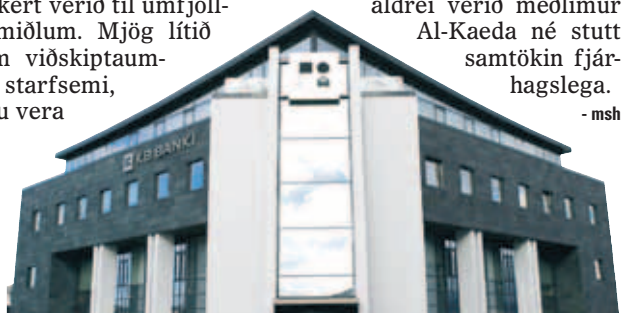
Mohammed, sem er fæddur 1964, forðast sviðsljósið og hefur lítið sem ekkert verið til umfjöllunar í fjölmiðlum. Mjög lítið er vitað um viðskiptaumsvif hans og starfsemi, en þau munu vera umtalsverð.

Mohammed er vara-
stjórnar-
formaður
Qtel, eina
símafyr-

irtækis Katar. Hann stýrir nokkrum fjárfestingarsjóðum. Hann fer hvorki fyrir fjárfestingum fjölskyldunnar né þjóðarsjóðs Katar.

Meðlimir Al-Thani fjölskyldunnar hafa töluvert verið í fjölmiðlum, en samkvæmt skýrslu rannsóknarnefndar bandarískra stjórnvalda vegna hryðjuverka-árásaanna 11 september 2001 á Shaikh Abdullah bin Khalid Al Thani, frændi Mohammed, að hafa aðstoðað og stutt leiðtoga Al Kaeda hryðjuverkasamtökanna á tíunda áratugnum, þeirra á meðal Khalid Shaikh Mohammed, einn af höfuðpáurum hryðjuverka-árásaanna á Wall Trade Center. Khalid Shaikh hefur staðfastlega sagt að Abdullah hafi aldrei verið meðlimur Al-Kaeda né stutt samtökin fjárhagslega.

- msh

Ris kærir langan frest

„Við höfum lagt fram kærur til kærunefndar útboðsmála vegna útboðs í Sæmundarskóla,“ segir Þorgeir Jósefsson, forstjóri byggingarfélagssins Ris ehf.

Í kærunni, sem lögð var fyrir í síðustu viku, er gagnrýnt að lit-háiska verktakafyrirtækinu Adakris sé veittur átta vikna frestur til að leggja fram viðunandi gögn vegna útboðs í Sæmundarskóla í Grafarholti. Í útboðinu var gefinn vikufrestur. Málið er í vinnslu og niðurstöðu að vænta fljótlega, samkvæmt upplýsingum frá kærunefndinni.

Þorgeir segir verktaka ósatta við að erlend fyrirtæki það hafa gerst í tveimur stórum útboðum á vegum Reykjavíkurborgar að Ris hafi lent í öðru sæti á eftir íslensku fyrirtæki sem hafi boðið í verkið fyrir hönd erlendra.

Nokkur óánægja mun vera innan raða íslenskra byggingaverktaka að erlendir aðilar skuli vera valdir umfram þá íslensku í opinberum útboðum, samkvæmt heimildum Markaðarins. Gagnrýni þeir að lægsta tilboði sé tekið umfram það hagstæðasta. „Menn eru líka ósattir við að erlend fyrirtæki fái meiri séns en þau íslensku,“ segir Þorgeir. - jeb

BYGGINGAKRANAR Ris hefur kært langan frest sem verktakafyrirtæki frá Litháen fær til að skila viðunandi tilboðsgögnum. MARKAÐURINN/PIJETUR

BJÖRGVIN G. SIGURÐSSON
viðskiptaráðherra.

JEAN-JACQUES VANDENHEEDE
er yfirmaður greiningadeildar smásöluverslunar hjá ACNielsen Europe. Sem slíkur sinnir hann greiningu á stefnum og aðferðafræði innan smásöluíðnaðarinnar.

TIM JONES er framkvæmdastjóri og stofnandi Innovaro. Í hartær tuttugu ár hefur hann unnið að hönnun, þróun og kynningu á vörum og þjónustupáttum og er þekktur sem leiðandi á því sviði.

SÓLEY GRÉTA SVEINSDÓTTIR MORTHENS er sérfræðingur á greiningarsviði Rannís. Undanfarið ár hefur hún unnið við rannsóknir og greiningar á sviðum stefnumótunar og félagsvísinda. Einnig hefur hún kennt við Háskóla Íslands.

Nýsköpun og sóknarfæri í þjónustu og verslun

30. september 2008, Hilton Reykjavík Nordica

30.
september
frá 8.30-12.00.

Háskólinn á Bifröst og Rannsóknasetur verslunarinnar á Bifröst halda ráðstefnu þann 30. september undir yfirskriftinni „Nýsköpun og sóknarfæri í þjónustu og verslun“. Ráðstefnan er haldin í samstarfi við Samtök verslunar og þjónustu og Capacent. Markmið hennar er að skapa umræðu um málefni þjónustu- og verslunargreina. Leitast verður við að skilgreina með hvaða hætti nýsköpun eigi sér stað á þessum sviðum, enda er forsenda þess að finna ný sóknarfæri sú að átta sig á að nýsköpunin á sér stað í þjónustu- og verslunargreinum ekki síður en í tæknigreinum.

Ekki liggja fyrir ítarlegar rannsóknir á þessu sviði en nú er að ljúka samnorrænni rannsókn sem veita mun nýjar upplýsingar, m.a. um stöðu okkar í samanburði við þær þjóðir sem við berum okkur helst saman við. Þá eru stundaðar margvíslegar rannsóknir á sviði smásölu sem leitt hafa til mikillar framþróunar og enn eru þar ónýtt sóknarfæri sem áhugavert er að fræðast um.

Virtir sérfræðingar á alþjóðlegum og innlendum vettvangi munu velja upp ólíkum hliðum nýsköpunar og sóknarfæra í þjónustu og verslun.

WWW.BIFROST.IS

DAGSKRÁ

Ávarp

BJÖRGVIN SIGURÐSSON,
viðskiptaráðherra

TradeWinds: What's going on in Retail-land?

JEAN-JACQUES VANDENHEEDE, yfirmaður greiningadeildar smásöluverslunar hjá ACNielsen Europe

capacent

SVP
Swedish Venture and
Federation of Trade & Services

Rannsóknasetur
verslunarinnar
Háskólinn á Bifröst

Umræður

Nýsköpun í þjónustu

TIM JONES, framkvæmdastjóri Innovaro

RÁÐSTEFNUSTJÓRI:

REYNIR KRISTINSSON, deildarforseti viðskiptadeildar Háskólans á Bifröst

Skráning á ráðstefnuna fer fram á vef Bifrastar, www.bifrost.is eða í síma 433 3000. Þátttökugjald er 10.000 kr.

HÁSKÓLINN Á BIFRÖST
BIFRÖST UNIVERSITY

MARKAÐURINN

Sögurnar... tölurnar... fólkíð...

Stjórnvöld í Bandaríkjunum taka ábyrgð á undirmáls-lánakrísunni. Hér sviður enn undan sveiflum krónunnar.

Verðmiði á klúðrið

Óli Kristján Ármannsson

Stórtíðindi viðskiptalífsins á heimssögulega vísu hafa einkennt síðustu daga. Til þess að forða kreppu sem teygja myndi anga sína um heim allan búa stjórnvöld í Bandaríkjunum sig undir að taka á sig kostnað af stærðargráðu sem ekki hefur áður sést í uppkaupum á undirmáls-lánaskuldabréfavöndlum. Fyrir Bandaríkjaþingi liggur frumvarp um að afhenda Henry Poulson fjármálaráðherra þeirra ytra yfirráð yfir 700 milljörðum Bandaríkjadala. Ákvarðanir hans um meðferð fjárins eiga svo að vera hafnar yfir lög og rétt.

Vissulega vakna þarna margar spurningar, bæði um alræðisvaldið sem afhenda á ráðherra sem og um hvort björgunaraðgerðir þessar beri í sér gjaldprot kapitalismans. Þeirri spurningu er erfitt að svara með afgerandi hætti. Ef til vill má segja að einhver kimi öfgafrjálshyggju hafi beðið skipbrot. Það kemur hins vegar ekki á óvart hér þar sem áhersla hefur verið á „stýrða markaðshyggju“ þar sem menn athafna sig innan afmarkaðra leikreglna. Vitanlega þarf að setja skorður við framferði á markaði. Þá verður að teljast til fyrirmyndar að Bandaríkjamenn taki á sig kostnaðinn af heimatilbúnu klúðri á fasteignalánamarkaði þar sem síður hefur verið horft til greiðslugetu skuldara, en undirliggjandi veða eigna sem lánað var út á. Veð hafa rýrnað og svo sýpur allur heimurinn seyðið af því hvernig fasteignasalar vestra fengu að leika lausum hala og afla sér umboðslauna eftirlitslaust með því að lána Péttri og Páli fyrirhafnarlitið gegn veði í ónýtum eignum og með löngum fresti á fyrstu greiðslum. Þessum tifandi tímasprengjum var svo vöndlað í áferðarfalllegar skuldabréfapakkningar sem greiðsluhæfis- og matsfyrirtæki heimsins vottuðu svo í bak og fyrir sem gæðavöru.

Hvort sem þessi reikningur nemur 500 eða 1.000 milljörðum Bandaríkjadala er ljóst að stjórnvöld vestra vilja fremur taka hann á sig og koma þar með í veg fyrir kreppu sem ekki sæi fyrir endann á. Almennigur er svo í aðstöðu til að meta umfang mistakanna sem gerð hafa verið, leita sökudólga og jafnvel draga til ábyrgðar. Líklegt má teljast að öfgafrjálshyggja glati vinsældum þegar afleiðingarnar blasa við með þessum hætti og er það vel. Öfga- og bókstafstrú er ekki líkleg til þess að auka hagsæld, sama hvar er. Betra að skynsemin fái að ráða.

Hér höfum við við hins vegar búið við þannig kerfi að reikningur efnahagsmistaka dreifist með verðtryggingu á hækkandi skuldir landsmanna þegar verðbólga fer á skrið. Höggvið verður hins vegar alla jafna ekki þannig að nái að raska ró launþegans, því mánaðarleg greiðslubyrði eykst ekki svo ýkja mikið. Ef til vill skýrir þetta að hluta langlundargeð kjósenda og ládeyðu sem oft virðist vera í stjórnmálalífni. Aðstæður eru hins vegar um margt breyttar nú, þegar fjórðungur skulda heimilanna er í erlendri mynt og fyrirtækjanna að sjötíu prósentum. Sveiflur íslensks efnahagslífs sviða því sem aldrei fyrr og má furðu sæta ef ekki ágerast enn frekar áköll um bót og betrun. Nýjustu spár gera ráð fyrir því að krónan verði veik út næsta ár, og að jafnvel þótt takist að ná henni upp úr þeim metlægdum sem nú eru, þá komi gengi hennar til með að sveiflast mikið. Er hægt að sætta sig við það?

bjorn.ingi@markadurinn.is | gudny@markadurinn.is | holmfridur@markadurinn.is | ingimar@markadurinn.is | jonab@markadurinn.is | olikr@markadurinn.is | sindri@markadurinn.is

Samfélagsleg ábyrgð fyrirtækja

ORD Í BELG

Ragna Sara Jónsdóttir stofnandi Nordic - viðskipta- og þróunarseturs.

Umræða um samfélagslega ábyrgð fyrirtækja hefur nýverið numið land á Íslandi og er það mjög jákvætt. Breytingar eiga sér ekki stað nema með umræðu og því er ekki úr vegi að skoða hvað samfélagsleg ábyrgð er, hvað hún er ekki og hvernig fyrirtæki geta fetað fyrstu skrefin á því sviði.

Samfélagsleg ábyrgð fyrirtækja byggir á þremur stöðum: efnahag, umhverfi og samfélagi og á yfirleitt við um sjálfviljugar aðgerðir fyrirtækja. Því viðhorfi vex fiskur um hrygg að það sé ekki eina skylda fyrirtækja að sýna fram á hagnað, heldur beri þeim einnig skylda til að skaða ekki umhverfið og leggja sig fram um að virða mannréttindi og bæta mannlegt samfélag. Loftslagsbreytingar og áralöng barátta alþjóðasamfélagsins til að draga úr fátækt í þróunarlandum hafa meðal annars orðið til þess að sú krafa hefur vaxið á fyrirtæki að þau leggi sitt af mörkum í þessum efnunum. Úr umræðu af þessum toga hefur hugmyndin um samfélagslega ábyrgð sprottið, þótt fyrirtæki sýni sjálf í flestum tilfellum frumkvæðið að breytingunum.

Samfélagsleg ábyrgð felst því ekki í því að gefa fé til góðra málefna – það er góðgerðastarf sem er vissulega góft og gott. Samfélagsleg ábyrgð felst í því að skoða hvernig fyrirtækjarekstur geti lagt sitt af mörkum til að bæta mannlegt samfélag og umhverfi. Mads Øvlisen, fyrrum stjórnarformaður Lego orðaði þetta vel á ráðstefnu hérlendis fyrr á árinu: „Samfélagsleg ábyrgð snýst um það með hvaða hætti fyrirtæki skapa arð, ekki um hvernig þau verja honum.“

Mörg íslensk fyrirtæki skoða um þessar mundir hvernig þau geti bætt rekstur sinn með tilliti til umhverfis- og samfélagsmála. Nokkur fyrirtæki hafa tekið af skarið í þeim efnunum og er það afar jákvætt, á meðan önnur eru áhugasöm en tvístigandi um hvernig sé best að byrja.

Íslensk fyrirtæki eru ólík og geta bætt samfélag og umhverfi á ólíkan hátt. Þó er óhætt að benda flestum fyrirtækjum á ákveðin fyrstu skref í þessum efnunum. Í fyrstu er mikilvægt að skoða á hvaða gildum fyrirtækið er byggt. Flest fyrirtæki eru byggð á gildum sem má nota til að móta síðareglur (e. code of conduct). Síðareglurnar eiga að vísa vegginn almennt um það hvernig fyrirtækið vill bæta starf sitt með tilliti til umhverfis- og samfélagsmála. Mikilvægt er að síðareglurnar nái eingöngu yfir það sem fyrirtækið hefur stjórn á og getur lofað. Í stað þess að segja: „Fyrirtækið er umhverfisvænt“ er hægra að fullyrða eftirfarandi: „Fyrirtækið gerir allt sem í sínu valdi stendur til þess að takmarka neikvæð áhrif af starfsemi þess á umhverfið.“ Fyrirtæki geta aldrei verið fullkomlega ábyrg eða umhverfisvæn, en viðleitni þeirra til að setja sér markmið og bæta sig er það sem framfarir á sviði samfélagslegrar ábyrgðar snúast um.

Fjölmargin alþjóðlegir sáttmálar og leiðbeinandi reglur liggja fyrir um hlutverk fyrirtækja í samfélaginu og ábyrgð þeirra og má nota þá til grundvallar og hliðsjónar þegar skrifaðar eru síðareglur og mótuð stefna fyrirtækja í málaflokknum. Má þar nefna viðmiðunarreglur OECD fyrir fjölþjóðafyrirtæki, yfirlýsingar Alþjóðavinnuárástofnunarinnar (ILO) um fjölþjóðafyrirtæki og réttindi launafólks, og hið hnattræna samkomulag Sam-

einuðu þjóðanna (Global Compact). Það síðastnefnda byggir á tíu síðareglum sem 5.600 aðilar frá 120 löndum hafa skrifað undir.

Það má segja að meirihluti íslenskra fyrirtækja sé nú þegar á réttum kili hvað samfélagslega ábyrgð varðar – en fæst fyrirtæki hafa þó lagt í þá vinnu að skilgreina á hvaða hátt þau eru samfélagslega ábyrg og hvernig þau geti sýnt umhverfinu fram á að þau séu það. Það er mikilvægt fyrir fyrirtæki að miðla því góða starfi sem unnið er innan þess, ekki eingöngu sem ímyndarmál heldur getur falist í því beinn efnahagslegur ávinningur.

Sem dæmi má nefna að Bandaríska stórfyrirtækið Wal-Mart tók upp stefnu í umhverfis- og samfélagsmálum fyrir nokkrum árum. Það hvarf frá því að bjóða ávallt ódýrustu vöruna án þess að skeyta um þær kringumstæður sem varan var framleidd undir, og hóf að bjóða líka vörur framleiddar á umhverfisvænan hátt. Það leitaðist jafnframt við að draga úr orkunotkun og áhrifum á umhverfið í verslunum og framleiðslu. Þessar breytingar bættu ekki einungis ímynd fyrirtækisins heldur juku einnig hagnað þess, að sögn Lee Scott forstjóra Wal-Mart. Einnig er athyglisvert að breytingarnar hjá Wal-Mart höfðu veruleg áhrif á önnur fyrirtæki. Wal-Mart fór fram á það við 6.000 birgja að endurskoða framleiðslu sína með tilliti til umhverfisáhrifa og sjálfbærni ella ættu þeir á hættu að missa sinn stærsta viðskiptavin. Þetta sýnir hvernig breyttar áherslur fyrirtækja til að mæta eftirspurn neytenda eftir umhverfisvænum og sjálfbærum vörum getur haft jákvæð áhrif, ekki aðeins á fyrirtækið sjálft heldur önnur fyrirtæki sem tengjast því í virðiskeðjunni.

Að móta stefnu á sviði samfélagslegrar ábyrgðar er ferli sem er einstakur fyrir hvert og eitt fyrirtæki. En alþjóðleg samkeppni í viðskiptum er hörð og áherslur hafa verið að breytast eins og dæmið um Wal-Mart sýnir. Neytendur leggja aukna áherslu á gæði og uppruna vörunnar í stað þess að einblína á verð og sífellt fleiri vilja leggja sitt af mörkum til að viðhalda stöðugleika, minnka fátækt og ágang á náttúruna. Þess vegna er samfélagsleg ábyrgð ekki einungis góðmennska þeirra sem vilja gera heiminn betri, heldur einnig fjárfesting sem getur skilað beinum arði til hluthafa.

Í VERSLUN WAL-MART Bandaríska stórfyrirtækið Wal-Mart tók upp stefnu í umhverfis- og samfélagsmálum fyrir nokkrum árum. Að því er greinarhöfundur bendir á batnaði ímynd fyrirtækisins í kjölfarið, auk þess sem hagnaður þess jókst. NORICPHOTOS/AFP

ORÐSKÝRINGIN

Óskráðir fjárfestingarsjóðir

Óskráðir fjárfestingarsjóðir (private equity firms), sem stundum hafa verið kallaðir „einkaframtakssjóðir“ eru fjárfestingarfyrirtæki sem, eins og nafnið gefur til kynna, eru ekki almenningshlutafélög. Með því komast þau hjá strangara eftirliti og upplýsingaskyldu sem gildir um almenningshlutafélög.

Óskráðir fjárfestingarsjóðir sérhæfa sig í „gírúðum“ yfirtökum, og samrunum fyrirtækja sem ekki eru á markaði. Þeir fjármagna starfsemi sína að miklu leyti með lántökum, líkt og fjárfestingarbankar gerðu.

Eftir að stóru fjárfestingarbankarnir hafa horfið af sjónarsviðinu telja sumir að óskráðir fjárfestingarsjóðir, eins og Kohlberg, Kravis, Roberts & Co. muni taka við hlutverki þeirra.

Dr. Nouriel Roubini, próffessor í hagfræði við New York-háskóla, hefur kallað óskráða fjárfest-

ingarsjóði ásamt fjárfestingarþöngum og vögunarsjóðum „skuggabankakerfi“ Bandaríkjanna, það er fjármálaafyrirtæki sem hafa enga skyldu um upplýsingagjöf og lúta mjög litlu eftirliti. Þar sem óskráðir fjárfestingarsjóðir byggja starfsemi sína að miklu leyti á lánsfé hefur þrengt að mörgum þeirra vegna lánsfjákræppunnar.

ÚTGÁFUPLAG: 365 – prentmiðlar RITSTJÓRAR: Björn Ingi Hrafnsson og Óli Kr. Ármannsson RITSTJÓRN: Guðný Helga Herberdsdóttir, Hólmfríður Helga Sigurðardóttir, Ingimar Karl Helgason, Jón Aðalsteinn Bergsveinsson, Sindri Sindrason AUGLÝSINGASTJÓRI: Jón Laufdal RITSTJÓRN OG AUGLÝSINGAR: Skafahlíð 24, 105 Reykjavík AÐALSÍMI: 512 5000 SÍMBRÉF: 512 5301 NETFÖNG: ritstjorn@markadurinn.is og auglysingar@markadurinn.is VEFFANG: vistir.is UMBROT: 365 – prentmiðlar PRENTVINNSLA: Ísafoldarprentsmiðja ehf. DREIFING: Pósthúsið ehf. dreifing@posthusid.is Markaðinum er dreift ókeypis með Fréttablaðinu á heimili á höfuðborgarsvæðinu, Suðurnesjum og Akureyri. Einnig er hægt að fá blaðið í völdum verslunum á landsbyggðinni. Markaðurinn áskilur sér rétt til að birta allt efni blaðsins í stafrænu formi og í gagnaböndum án endurgjalds.

FLUGFÉLAG ÍSLANDS → flugfelag.is

Fundarfriður

Markvissir fundir í friði og ró

Upplýsingar:
Sími 570 3075
hopadeild@flugfelag.is

TEKIST Á UM BOLTANN Breskur gerðardómur segir Carlos Tevez hafa verið ólöglegur þegar hann forðaði West Ham frá falli í Úrvalsdeildinni í fyrra.

Tevez var ólöglegur

Breskur gerðardómur komst að þeirri niðurstöðu í gær að knattspyrnumaðurinn Carlos Tevez hafi verið ólöglegur þegar hann spilaði með knattspyrnufélaginu West Ham á þarsíðasta leiktímabili og beri félaginu að greiða Sheffield United skaðabætur.

Bótaupphæðin hefur ekki verið ákveðin en Sheffield United krefst 30 milljóna punda, jafnvirði 5,2 milljarða íslenskra króna. Annar gerðardómur mun fjalla um upphæðina.

Sheffield United hélt því fram að Tevez, sem var á mála hjá íranska umboðsmanninum Kia Joorabchian, hafi verið ólöglegur leikmaður innan raða West Ham en bjargað liðinu frá falli úr Úrvalsdeildinni á kostnað Sheffield United.

Tevez kom til liðsins rétt áður en Björgólfur Guðmundsson keypti félagið ásamt Eggerti Magnússyni síðla árs 2006. Ásgeir Friðgeirsson, varastjórnarformaður West Ham, vildi ekki tjá sig um málið þegar Vísir.is leitaði eftir því í gær enda ætti seinni gerðardómur eftir að fjalla um málið.

- jab

BANKAHÓLF

Ekkert að óttast?

„Það deyr enginn af fjármálakreppu. Fuglaflensa og spænska veikin eru miklu hættulegri,“ segir sagnfræðingurinn Viggó Ásgeirsson, markaðsstjóri Landsbankans. Viggó hóf nám í sagnfræði við Háskóla Íslands fyrir rétt rúmum áratug en tók fjölmörg hliðarskref, líkt og lenska er hjá sagnfræðinemum, áður en hann útskrifaðist í fyrrahaust. Hann er nú í MBAnámi við Háskólann í Reykjavík, á öðru ári, samhliða starfi sínu hjá bankanum. Viggó flytur erindið „Óttinn við sjúkdóma: Spænska veikin og fuglaflensan“ í hádegisfyrirlestri Sagnfræðingafélagsins í lok október. Yfirskrift fyrirlestaraðarinnar, sem hófst um miðjan mánuðinn, er: Hvað er að óttast?

IBM Power System p dagurinn 2008

Þann 2. október næstkomandi mun Nýherji, í samstarfi við IBM, kynna það nýjasta frá IBM í Power System vélbúnaði og hugbúnaði á IBM Power System p deginum 2008. Á ráðstefnunni verður farið yfir allt það nýjasta sem varðar POWER6 en einnig verður sérstök áhersla lögð á að kynna möguleika á rekstri SAP viðskiptahugbúnaðar og Oracle gagnagrunna á System p vélbúnaði.

Á sama tíma mun AIX Notendahópur verða stofnaður. Markmið með stofnun hópsins er að draga saman alla helstu notendur AIX á Íslandi, veita þeim vettvang til að sækja upplýsingar og fróðleik um kerfið, viðhafa umræður og skoðanaskipti og stuðla að bættu samfélagi AIX notenda á Íslandi.

Dagskrá Power System p dagsins 2008

- 14.00 Stofnun AIX notendaklúbbs á Íslandi
Undirbúningsnefndin
- 14.30 Oracle gagnagrunnurinn
Gunnar Bjarnason, framkvæmdastjóri Miracle ehf.
- 15.10 Kostir þess að keyra Oracle gagnagrunna á IBM POWER6
Michael Odegaard Larsen, vörustjóri IBM Power System Nordic
- 15.40 IBM POWER6 örgjörvinn
Kristófer A. Einarsson, System p hópstjóri Nýherja
- 16.20 Nýjungar í POWER6
Michael Odegaard Larsen, IBM Danmark
- 17.10 Léttar veitingar í boði Nýherja

Þátttaka er ókeypis. Vinsamlegast tilkynnið þátttöku með því að senda póst til Ómars Kristinssonar, omar@nyherji.is, í síðasta lagi þriðjudaginn 30. september.

Borgartúni 37 • 105 Reykjavík • s. 569 7700 • www.nyherji.is

NÝ ÍSLENSK SKÁLDSAGA
Útgáfudagur 16. október 2008
— Fyrsta skáldsaga höfundar —

Allt sem gerst hefur, getur gerst
og allt sem getur gerst, gerist
— í tímans eilífu elfu.

VÁFUUGL

Söguleg skáldsaga um framtíð þjóðar

BANKAHÓLFÍÐ

Sigurður forspár

Margir fara nú illa út úr gengislækkun krónunnar. Verðbólga hækkar og erlend lán fyrirtækja og einstaklinga hækka að verðgildi. Glöggir menn á markaði segja að margt af þróun síðustu missera hafi mátt sjá fyrir og eru meðal annars rifjuð upp ummæli Sigurðar Einarssonar, stjórnarformanns Kaupþings, á ráðstefnu um krónuna í desember árið 2004. Þar sagðist Sigurður telja nauðsynlegt að hefja veikingu krónunnar sem allra fyrst, það væri eina leiðin til að draga úr viðskiptahallanum. Ráðlagði hann fyrirtækjum og heimilum að endurfjármagna eða greiða upp erlend lán hið snarasta, til að forðast skell.

700 milljarðar er lágmarksupphæðin sem bandarísk stjórnvöld telja að muni kosta að kaupa öll verðlaus undirmálslán og aðra slíka pappíra og bjarga bandarískum fjármálfyrirtækjum úr hremmingum.

16 dalir er hækkunin á oliutunnunni á bandarískum fjármálamarkaði á mánudag. Verðmiðinn á svarta gullinu hefur aldrei rokið jafn mikið upp á einum degi.

51 prósent er hækkun gengisvísitölu íslensku krónunnar frá áramótum.

TM Software

Hagræðing í upplýsingatækni

Ráðstefna TM Software 26. september

Enn verri staða

Þegar stjórnarformaður Kaupþings lét þessi orð falla stóð gengisvísitala íslensku krónunnar í ríflega 110 stigum. Erlendar skuldir heimilanna voru þá tíu prósent og sextíu prósent lána fyrirtækja í erlendri mynt. Í gær sló gengisvísitalan hins vegar enn eitt metið, er ríflega 180 stig. Þriðjungur skulda heimilanna er nú í erlendri mynt og meira en sjötíu prósent af skuldum atvinnulífsins. Staðan er því miklu verri en áður og höggjóð þungt sem því nemur. Og menn hafa greinilega ekki haft varnadarorð Sigurðar Einarssonar í huga í þeim efnum.

Næststærsti bankinn?

Kaupþing hefur um nokkurt skeið verið stærsti banki þjóðarinnar og um leið stærsta fyrirtæki landsins. Landsbankinn hefur verið númer tvö og Glitnir í þriðja sæti. Sameinaður banki Glitnis og Byrs færi væntanlega upp fyrir Landsbankann í annað sæti. Gárungarnir segja því unnið hörðum höndum að samrunanum við Straum, til að tryggja Landsbankann í öðru sætinu.

Dagskrá

Á ráðstefnunni verður farið yfir lausnir og reynslu TM Software sem leiða til hagræðingar fyrir fyrirtæki í rekstri tölvukerfa. Þrjú gestafyrirlesarar segja frá sinni reynslu.

13:00 – Opnun

13:10 – Fyrri hluti

- Notendabjónusta og kerfisrekstur
- Óskar J. Sandholt – framkvæmdastj. fræðslu- og menningarsviðs Seltjarnarnesbæjar
- Ráðgjöf – úttektir, innleiðingar, lausnir sem henta
- Microsoft Small og Essential Business Servers
- SharePoint lausnir – skjalastýring og ferli
- Citrix – fjárvinnslulausnir
- Netkerfi – rekstur og lausnir

15:00 – Hlé og léttar veitingar

15:15 – Seinni hluti

- Kristján Þór Hallbjörnsson – forstöðumaður upplýsingatæknisviðs Eimskips
- IP símkerfi
- Innkaupabjónusta – val á búnaði og leyfum
- Upplýsingaöryggi – öruggir notendur
- Hjörtur Þorgilsson – upplýsingatæknistjóri Icelandair
- Pallborðsumræður

16:30 – Léttar veitingar

Þátttaka er ókeypis.

Dagsetning:

26. september

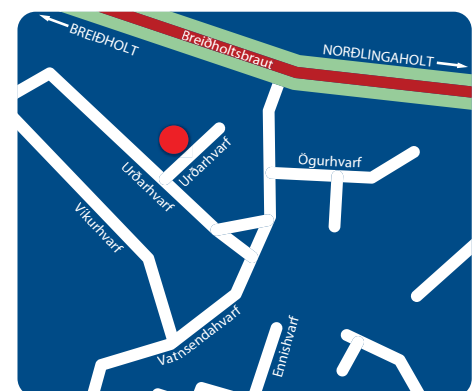
Tímasetning:

13 - 17

Staðsetning:

TM Software Urðarhvarfi 6 í Kópavogi
Skráning er nauðsynleg og fer fram á: www.tmssoftware.is eða í síma 545 3000 fyrir kl. 17 fimmtudaginn 25. september.

Skráning:

Hjá TM Software starfa um 230 starfsmenn sem hafa áralanga reynslu af hagræðingu í rekstri tölvukerfa og leita sífellt leiða til að nota upplýsingatækni við að lækka rekstrarkostnað fyrirtækja.

www.tmssoftware.is

Urðarhvarf 6
203 Kópavogur
Sími 545 3000

Skipagata 18
600 Akureyri
Sími 545 3500

info@tmssoftware.is

Hvers vegna PwC?

*connectedthinking

Þekkingarfyrirtæki í fremstu röð á Íslandi og leiðandi á alþjóðavettvangi.

- Endurskoðun
- Fyrirtækjaráðgjöf
- Skatta- og lögfræðiráðgjöf

Reykjavík - Akureyri - Húsavík - Selfoss - Reykjanesbær www.pwc.com/is

PRICEWATERHOUSECOOPERS